

İÜ İŞLETME FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİ VE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞIL DEĞERLEME SİSTEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Hüner ŞENCAN

Özet

İstanbul Üniversitesi, öğrencilerin başarı değerlemesinde son bir yıldır Bağıl Değerleme sistemine geçmiştir. Bu yazıda sistemin I.Ü. İşletme Fakültesindeki bir yıllık uygulamasının arkasından öğrenci ve öğretim üyelerinin görüşleri arasında farklılık olma durumu ele alınmıştır. Araştırma, çok aşamalı örnekleme yöntemiyle 560 öğrenci ve kendilerine ulaşılabilen 33 öğretim üyesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 20 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmış ve öğretim üyelerinin bir bölümü ile mülakat yapılmıştır. Bulgular, sistemle ilgili olarak öğrencilerde öğretim üyelerinin bazı maddelerde benzer ve bazılarında ise farklı düşüncülerini ortaya koymuştur. Öğretim üyelerinin soruların çoğunda olumsuz görüşlere sahip oldukları oysa öğrencilerin bu maddelerde daha olumlu düşüncüleri belirlenmiştir.

Abstract.

The classical percentage system used in student evaluation has been changed with the curve system in Istanbul University. To evaluate the success of the new system a questionnaire of 20 items have been distributed to a sample group of 560 students and 33 faculty members in order to find out the opinion differences between these two groups. Also some of the faculty members were interviewed. The results of the study indicated that the opinions of faculty members and students are similar on some of the items and different at the others related to the fairness of the curve system. Faculty members think negativ most of the items whereas students do not think so.

Giriş*

Bağıl değerlendirme sistemi (BDS), son yıllarda üniversitelerde yaşanan başarı değerlendirme sorunlarının bir bölümünü çözmeye yönelik olarak, yurt dışındaki örneklerinden de yararlanılarak geliştirilmiş olan bir uygulamadır.

* Çalışmanın yayına hazır hale gelmesi için, kritikleri ve değerlemeleriyle katkıda bulunan her iki hake-me teşekkür ederim.

Bu sistemin en önemli özelliği, öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi ile ilgili olarak yaşanan sorunlara bir ölçüde çözüm getirmiş olmasıdır. Bu sorunların başlıcaları şunlardır: Türkiye'deki devlet üniversitelerinde öğrencilerin not ortalamalarının oldukça düşük olması, bazı öğretim üyelerinin oldukça kıt veya yüksek notlar vermesi nedeniyle sınıf seviyesinin tam olarak tespit edilememesi, sınıflar ve şubeler arasında başarı karşılaştırmalarının yapılamaması, öğretim üyelerinin ders başarısını sadece yazılı sınavlarıyla ölçüyor olması, not sisteminin klasik yüzdelerle yapılarak öğrencinin bir bütün olarak değil, daha çok ezberleme yeteneğine göre değerlendirilmesi... Bu sorunlar öğrencileri, öğretim üyelerini ve okul yönetimlerini çeşitli derecelerde etkiliyor ve özellikle yurt dışında master yapmak isteyen öğrencilerin yabancı okul yöneticileri tarafından yapılan değerlendirilmesinde yanlışlıklara yol açıyordu.

Yeni bağıl değerlendirme sisteminin bu sorunları büyük ölçüde gidermesi beklenmektedir. Ancak henüz kuruluş ve geliştirilme aşamasında olan bu sistemin daha dikkatlice planlanması ve sistematize hale gelmesi için değişik alanda araştırma ve geliştirme çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu araştırmada öncelikle BDS'nin tarihsel gelişimi üzerinde durulmuş, daha sonra öğretim üyeleri ve öğrencilerin sistemi değerlemesine ilişkin araştırma bulguları ele alınmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı, BD uygulamasının birinci yılı sonunda öğretim üyeleri ve öğrencilerin görüşlerinin tanımlayıcı bir çerçevede analiz edilmesi ve öğrencilerle öğretim üyeleri arasında sistemin etkinliği açısından görüş farklılığı veya birlikteliğinin tespit edilmesidir. Araştırma sadece görüşlerin belirlenmesine yönelik olarak değil, sistemin algılanmasında öğrenciler ve öğretim üyeleri arasındaki görüş farklılıklarının çıkarılmasını da hedeflemektedir.

Bağıl Değerlemenin Tarihçesi

Bağıl değerlendirme tarihesi 1940'lı yıllara kadar uzanmaktadır. Sistem esas olarak ABD'de geliştirildiği için gelişme seyrini bu ülkenin eğitim sistemi içinde izlemekte yarar vardır. 19. yy'ın ikinci yarısı ile 20. yy'm birinci yarısında yüzde temeline dayanan not sistemi geçerli olmuştur. Bu sistemde

öğretmenler öğrencilere 0 ilâ 100 arasında bir puan vermektedir. Bu puanlama sistemi öğrencinin yüzde kaç oranında öğrendiğini belirliyordu.

1930'lu ve 1940'lı yıllarda ABD'de eğitim kurumlarının çoğu sayısal puanlama sisteminden harf puanlama sistemine geçmişlerdi. Bu sistemde harfler grup yüzdeler dilimlerini göstermekteydi. 1960'lı yıllarda eğitim kurumlarını humanize etme akımı çerçevesinde "geçer/kalır" değerlendirme sistemine geçildi. Ancak daha sonraki yıllarda harf değerlendirme sistemi (A, B, C, D, F) ilk ve orta öğrenimde en yaygın puanlama sistemi olarak kullanılmaya başlandı.

Harf sisteminde belli bir harfi alan öğrencilerin yüzde dağılımının ne şekilde olacağı yoğun tartışmalara neden olmuştur. Öğrenci notlarının normal dağılım eğrisine uyarlanması sınıf ortalamasına bağlı olarak başarılı öğrencilerinin bir bölümünün başarılarının düşürülmesi sonucunu doğurmaktadır. Uygulamada, aynı yüksek puanı alan çok sayıdaki öğrencinin bir bölümü belirlenen oranı aştığı için otomatik olarak bir alt dilime düşürülmektedir. Araştırmalar, bu sistemin katı bir şekilde uygulanmasının öğrencilerin aleyhine sonuç verdiğini ortaya koymuştur.

Son 50 yılda yapılan araştırmalar, öğrencilerin değerlendirilmesi işinin pek çok faktörün dikkate alınmasını gerektiren karmaşık bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Değişik puanlama sistemlerinin kısıtlarını dikkate alarak öğrencilerin dengeli ve sağ duyuyla değerlendirilmesi profesyonel eğitimciliğin zorlu görevlerinden biri olarak görülmektedir.¹

Sistemin özellikleri

Bağıl değerlendirme sistemi öğrenciler arasındaki başarı karşılaştırmasını sınavlardan elde ettikleri ham puanlara göre değil, bu puanları belirli bir formülle dönüştürülerek elde edilen "standart" puanlara göre değerlendirmeyi esas alır. Sistemin başlıca dört özgesi bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir:²

¹ Marita Moll (2001), A Brief History of Grading, [çevrimiçi], <<http://www.bctf.bc.ca/czine/archive/1998-11/support/Grading.html>> [2.1.2001].

² İstanbul Üniversitesi, *Bağıl Değerleme Sistemi Hakkında Açıklayıcı Bilgiler*, İstanbul 2000, 2-15.

1. Asgari büyüklükteki sınıfta (30 veya 40) öğrencilerin yetenek ve başarılarının normal dağılıma sahip olduğunun varsayılması,
2. Dönem sonu başarı notlarının değişik ölçme yöntemleriyle (yazılı sınav, ödev, quiz, tartışmalara katılma ve görüş bildirme ile) tespit edilmesi ve başarı notlarının standart McCall T puanlarına dönüştürülmesi,
3. McCall T puanlarının, "sınıf ham başarı not ortalaması" dikkate alınarak harfli notlara dönüştürülmesi,
4. Standart puanların sınıf başarı düzeyine göre belirlenmiş normal dağılım eğirisine uygun olarak dağıtılması.

Sistem, "standardizasyon yöntemiyle" öğrenci notlarını karşılaştırma yapılabilir hale getirmekte ve öğrencilerin hangi dersten daha başarılı olduklarını veya hangi derse daha fazla önem verdiklerini ortaya koyabilmektedir.

Yararları

Sistemin yararını öğrenciler, öğretim üyeleri ve okul yönetimi açısından ele alıp değerleyebiliriz.

Öğrenciler Açısından

BDS'nin öğrenciler açısından yararı, sınıf içi veya sınıflar/şubeler arası başarı karşılaştırmasında yerlerini daha gerçekçi bir şekilde görme ve değerlendirme imkanı sağlamasıdır. Ancak bu değerlemenin doğru yapılması aynı ders ve sınıf ortalamasına sahip şubeler arasında söz konusu olacaktır. Bunun anlamı farklı şubelerdeki öğrenciler kendi aralarında başarı karşılaştırması yapacaklar ise, aynı sınıf ortalamasına sahip bulunduğu durumda bu karşılaştırma anlamlı olacaktır. Farklı başarı ortalamasına sahip şubeler arasında karşılaştırma yapılması pek anlamlı olmayacaktır. Bunun yapılabilmesi için okul yönetiminin belli bir ders için aynı zamanda değişik şubelerin başarı ortalamalarını da ilan etmesi gerekir. Böyle bir durumda öğrencilerin sınıf başarı düzeyi hakkında bilgi sahibi olmaları bazı sakıncalar da yaratabilir. Örneğin kimi öğrenciler düşük başarı düzeyine sahip bir

sınıfa devam ediyor gözükmek istemeyebilir. Sonuç olarak şube başarı ortalamalarının ilan edilmesiyle kısmi bir yarar elde edilebilecektir.

Öğretim Üyeleri Açısından

Sistem öğretim üyeleri açısından da önemli ölçüde yararlar getirmektedir. Değişik şubelerde ders veren öğretim üyeleri öğrencilerini bir bütün olarak değerlendirip nisbi konumlarını ölçme ve değerlendirme imkanına kavuşmaktadır. Böylece ortalamaları farklı olan iki şubedeki öğrencilerin öğretim üyelerinin ders anlatma uygulamaları, not vermemesi veya bir şubeyi cezalandırması gibi değerlendirmelerine muhatap olmayacaklardır.

Yönetim Açısından

Sistemin yönetim açısından önemi okulda verilen tüm derslerle ilgili olarak standart puanlardan hareketle öğrencilerin başarılarını takibe imkan vermesidir. Yönetim böylece transkriptteki puanlara bakarak öğretim üyelerinin konumunu düşünmeksizin öğrencinin başarı hakkında bir fikir sahibi olabilecektir. Eski not verme sisteminde ise, bir dersin notlarının yüksek veya düşük olması öğrencinin başarı veya başarısızlığı hakkında tam bir fikir vermeyebilmekteydi.

Bir diğer olumlu yönü yurt dışında master doktora çalışması yapacak öğrencilerle ilgili olarak verilen notların yurt dışındaki okulların puanlama sistemine uygun veya benzer olmasıdır. Böylece öğrencilerin yurt dışında değişik güçlüklerle karşılaşması bir ölçüde önlenmiş olmaktadır.

Olumsuz yönleri

Mükemmel bir yönetim olamayacağı gibi, mükemmel bir puan hesaplama sisteminin de olamayacağı vurgulanarak, sistemin zayıflıkları bazen göz ardı edilmek istenmektedir. Ancak sistemin zayıflıkları ve eksiklikleri göz ardı edilirse geliştirilmesi mümkün olamaz. Olumsuz yönlerini aşağıdaki başlıklar halinde inceleyebiliriz.

Puanların Harfe Dönüştürülmesi

Sistemin gözden geçirilmesi gereken yönlerinden biri, "harfe dönüştürme" ve bu harfler üzerinden "normal dağılım" uygulanmasında

sınıf ortalamasının ham başarı puanlarına göre yapılıyor olmasıdır.³ Ham başarı puanlarına göre sınıf başarı düzeyinin belirlenmesi sınıf başarıları arasındaki “kişiselliği” ortadan kaldırmıyor fakat bu kişisellik üzerine nesnel standart puanların dağılımını yapıyor görünmektedir. Oysa sınıfların başarı puan ortalamasında sınıf standart t puanlarının ortalaması dikkate alınsa sınıf düzeyleri “gayri şahsileştirme” ilkesine göre belirlenecektir. Böyle bir durumda herhangi bir dersten alınan t puanına göre sınıf ortalamasından çok derslerin ortalaması sınıf/şube düzeyini belirleyecektir. Sınıf/şube başarı düzeyinin belirlenmesinde dikkate alınması gereken bir diğer faktör sınıfa devam eden önceki yıllardan kalan öğrenci sayısıdır. Öğrencilerin tercih etme özgürlüğü nedeniyle bir sonraki yıl bir sınıf/şubeyi tercih eden öğrencilerin başarısı, sonucu önemli ölçüde değiştirebilmektedir. Sonuçta bir şubenin başarı düzeyi bir sonraki yıl bu tercihten önemli oranda etkilenebilmektedir. Bu öğrencilerin sınıf içindeki kompozisyonu şube başarısını etkileyebilir.

Puanların “Kota” Sistemine Göre Dağıtılması

Bağıl değerlendirme sistemi, öğrenci başarısının normal dağılım gösterdiğini kanıtlayacak şekilde hesaplanması temeline dayanmaktadır. Buna göre öğrencilerin normal dağılım eğirisine yaklaşık olarak uyum gösterebilmeleri için her sınıf düzeyi için belirlenmiş başarı yüzde kotaları bulunmaktadır. Bu kotaların üstündeki öğrenciler alt dilime kaydırılmakta veya alt dilimlerde yeterinden fazla öğrenci var ise üst dilimlere çıkarılmaktadır. Arizona Üniversitesinden Frazier bu durumu aşağıdaki cümlelerle eleştirmektedir.

*Normal dağılım eğirisinin doğadaki pek çok şeyi tanımladığı doğru olmakla birlikte bütün durumlarda her şeyi tam olarak açıklamamaktadır. Kanaatime göre bu tür puanlama sistemi belirli bir standarda karşı başarıyı doğru bir şekilde ölçmemesi nedeniyle sadece adil değil, aynı zamanda hem öğrencinin ve hem de öğretim üyesinin motivasyonunu azaltmaktadır.*⁴

³ Bk. *Bağıl Değerleme Sistemi Hakkında Açıklayıcı Bilgiler*, 7, (Tablo 1).

⁴ Shawn Frazier, *Instructors who Grade on Curve Unfair to Students*, Arizona Daily Wildcat, February 13, 1998, [çevriltiçi], <http://wildcat.arizona.edu/papers/91/96/05_3_m.html> [18.10.2000].

Orta düzeyli bir sınıfta öğrencilerin yedi tanesinin A puanı alması ve yine yedi tanesinin de F puanı almasının saçma olduğu ifade edilmiştir.

Normal Dağılım Eğrisinin Standart Bir Tabloya Göre Oluşturulması

Normal dağılım eğrisinin standart bir tabloya veya eğriye göre oluşturulması önemli ölçüde tartışmalı bir konudur. Bu tabloya göre yapılan hesaplamalar bir öğrencinin içinde bulunduğu sınıfa göre değerlendirilmesini gerektirmektedir. Öğrencilere gerçek durumlarını belirleyecek bir tür standart test yapılmadığı durumda böyle bir tabloyu oluşturmak çok zordur. Gerçek durumu ölçecek standart test uygulanmış bile olsa, öğrencinin başarısını benzeri başka fakültelerdeki öğrenci başarı ortalamalarıyla karşılaştırmak imkansızdır.

Diğer taraftan, şubeler arasındaki karşılaştırmalarda öğrenciler kendi bireysel puanlarının yükselmesi için sınıf ortalamasının düşük olmasını arzulayacaklar ve işbirliğinden kaçınacaklardır. Buradaki rekabet, hep birlikte daha yüksek başarıya ulaşmak için işbirliği yapma şeklinde değil, grup çalışmasından kaçınarak bireysel olarak başarılı olma şeklinde ortaya çıkar. ⁵

Öğretim Üyeleri Açısından Olumsuz Yönü

Bağıl değerlendirme sisteminin öğretim üyeleri açısından olumsuz yönü, sınıflardaki öğrenci sayısının çokluğu nedeniyle öğrencilerin başarılarının bilinmesine ve öğrencilerin tanınmasına imkan vermemesidir. Hangi öğrencilerimiz A'dır, hangi öğrencilerimiz B ve hangi öğrencilerimiz C grubundadır bilinmemektedir. Oysa daha az sayıda öğrenciden oluşan sınıflarda bağıl değerlendirme sistemi bu konuda çok daha bilgilendirici olabilir. Buradaki eleştiri, bağıl değerlendirme sisteminin öğretim üyesini sınıfta dehumanize ederek öğrencilerini tanımadan ders anlatan bir kişi konumuna getirmesidir.

Not Adaleti

Derecelleme sistemine yöneltilen bir diğer eleştiri sistemin başarıyı "adil" bir şekilde değerlendirme durumuyla ilgilidir. Dereceleme sistemi,

⁵ Comments on Grading. [çevrimiçi], <<http://sprott.physics.wisc.edu/grading.htm>>, [18.10.2000].

“bireylerin kişisel değerlerinin suni bir göstergesi”⁶ olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin bu derecelere bağlı olarak geliştirecekleri öz güvenlerinin ve öğrendiklerinin kalitesi konusunda duyacakları kuşku lar nedeniyle iş ararken işveren karşısında kendilerini güçsüz hissedecekleri vurgulanmıştır.

Sistemin ölçüm adaleti ve öğrenmenin kalitesi konusunda oldukça sıkı eleştirilerde bulunan Jacknis (1997) bu konuda aşağıdaki görüşleri dile getirmektedir.

*“Dereceleme sistemi akademik başarıyı yaklaşık olarak gösterir. Dereceleme sistemi çok doğru değildir. Dereceleme sistemi yaratıcılık, vuku fiyet (iç görü), kararlılık, dayanıklılık gibi özel yetenek ve becerileri ölçmez, bir ölçüde gerçek dünyadaki yetenek ve becerilerle de ilgili değildir. Öğrencileri öğrenmeye değil, daha yüksek dereceler ve harfler almaya yönel tir.”*⁷

Kimi yazarlar bu sistemin temelinde korkaklık ve çekingenlik olduğunu; öğrencilere şirin gözükme amacı taşıdığını belirtmişlerdir. Sınıfta bazı öğrenciler parlak ve diğerlerinin önünde bulunurken diğerleri başarısız olabilir. Yarı yıl sona erdiğinde öğrencileri gerçek olmayan bir şekilde normal dağılım eğrisinin simetrik dağılımı içine zorlayarak dağıtmak gerçek yaşamdaki başarı dağılım grafiğine de uygun düşmemektedir.

Sistemin Güçlendirilmesiyle İlgili Öneriler

BDS hiç bir ülkede standart bir uygulamaya sahip değildir. Her bir ülke ve her bir kurum sistemi kendi ihtiyaçları, öğrenci ve öğretim üyelerinin beklentileri doğrultusunda revizyona tabi tutmuştur. Aşağıdaki bölümde İstanbul Üniversitesinde uygulanan bu sistemin geliştirilmesiyle ilgili bazı öneriler üzerinde durulmuştur.

⁶ Mary Harsch [çevrimiçi], (mharsch@oregon.uoregon.edu) Mon, 15 Mar 1999, 11:23:11 - 0800, [25.10.2000].

⁷ Mike Jacknis, Grades an Imperfect Measure of Academic Performance, [çevrimiçi], <<http://www-tech.mit.edu/V115/N3/grades.031.html>>, [25.10.2000].

Notların Öğretim Üyelerinin Sorumluluğuna Bırakılması

Eğitim kurumlarının puan dereceleme sistemiyle ilgili olarak ders minimum başarı düzeyini veya “oranını” belirlemesi gerekmektedir. Bu belirleme üniversite senatoları yerine anabilim dalları kurullarına bırakılabilir. Üst düzey başarıdan çok hangi puandan aşağı not alan öğrencilerin başarısız sayılacağı ve bu öğrencilerin oranının bir şube ve ders için ne olacağı cevap bulunması gereken konuların başında gelmektedir. Bu konuda önceden hazırlanmış standart tablolardan yararlanma öğretim üyeleri açısından pek ikna edici olmamaktadır.

Batılı üniversiteler bu tabloları okul ve ders bazında uzun yıllar ortalamalarını dikkate alarak hazırlamaktadırlar. Son 25-30 yıla kadar uzanan verilerin analizine dayalı olarak derece puan ortalamalarını geliştiren üniversiteler bulunmaktadır. Puan dağılımları “normal dağılım eğrisine uygun” olmaktan çok uzun yıllar fiili ders başarı eğrileri dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Ancak bu, tek uygulama değildir. Bir çok üniversite, puan dağılımları açısından öğretim üyelerini yetkilendirmekte, notların standart puanlara ve harflere dönüştürülmesinde inisiyatifi öğretim üyesine bırakmaktadır.

Hibrid Uygulamalar

Hibrid uygulamalarda değişik sistemlerin bir kompozisyonu söz konusudur. Bu uygulamada öğrenci notları yüksek notlardan düşük notlara doğru sıraya konur. Geçici olarak derece sınırları belirlenir. Genelde öğrencilerin geçmiş yıllardaki başarı durumuna bakılarak sınıfın %50'si veya duruma göre %40'ı A ve B derecelerine gelecek şekilde gerekli ayarlamalar yapılır. Dönem içinde yapılan sınavlarda öğrencilerin daha başarılı oldukları görüldüğünde A ve B puanlarının yüzde olarak oranı artırılır. Örneğin A ve B puanı alan öğrencilerin oranı %60'a veya %65'e çıkarılabilir. Sınıfın başarısının düşük olduğu gözlenmiş ise tam tersi yapılır. Bu uygulamada öğretim üyesi sınıfın işbirliği yapma ve öğrenme durumuna göre puanları değiştirmesi öğrencileri “ne yapsalar oranların değişmeyeceği” bir çerçeveden, hep birlikte başarılı olmalarının genel durumlarını iyileştirmeye götüreceği kanaatinin yaygınlaştığı bir sistemin gelişmesine yol açacaktır. Öğretim üyelerinin sınıfın başarısına göre etkin hale getirilmesi mesleki

tatmin duygusu sağladığı gibi eğitimin kalitesini iyileştirici ve artırıcı bir özelliğe de sahip olmaktadır.⁸

Anabilim Dallarının A ve F Puan Dağılım Oranlarını Belirlemesi

A ve F puan dağılımlarının ana bilim dalı bazında ve diğer puan dağılımlarının ise öğretim üyesinin inisiyatifinde belirlenmesi hem ana bilim daimi güçlendirecek ve hem de öğretim üyesini öğretme ve/veya fazla not verme konusunda güçlendirecek veya sınırlayacaktır. Öğretim üyesinin not verme konusunda anabilim dalının kararlarıyla sınırlandırılması akademik özgürlüğe müdahale olarak değerlendirilmemelidir. Bu bir anlamda anabilim dalı içi mutabakat olarak değerlendirilebilir. Böylelikle oran bazında hem alt ve üst sınırlar belirlenmiş olacak ve hem de aradaki oranlarda öğretim üyeleri özgür kalacaklardır.

Bir dersten D ve F alan öğrencilerin oranı ne olmalıdır. İlk bakışta böyle bir soruya cevap vermek imkansızdır. Okulumuzda ilk uygulamada 15 olarak belirlenen ham puanlar daha sonra 30 ham puana çekilmiştir. Burada önemli olan ham puanın ne olduğu değil, sınıfın yüzde kaçının D ve F puanı aldığıdır. Bu oranın Ülkemizdeki devlet üniversitelerde yüksek olduğu bilinmektedir. Batılı özel üniversitelerde ise oldukça düşük kalmaktadır. Bu oran Batılı üniversitelerde %5 ile %10 arasında değişmektedir ve prensip olarak bütün sınavlara katılan, bütün ödevlerini yapan, derslere devam eden öğrencilere başarısı ne olursa olsun F derecesinin verilmemesi kabul edilmektedir.

Öğrencilerin Not ve Derecelerinin İlan Edilmemesi

BDS'nin rekabet, heyecan ve farklılık yaratabilmesi için dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta notların ilan edilmemesi konusudur. Mevcut uygulamada notların normal olarak ilan edilmesi olguyu sıradanlaştırmakta, sonuçların doğal karşılanması, önemsenmemesi ve hatta öğrencilerin bir birleriyle uygunsuz şakalaşmalarına yol açmaktadır. Öğrencilerin birbirlerinin nihai başarı notlarını öğrenmeleri "kapasite" ve "yeteneği" merak edilen bir olgu olmaktan çıkarak, at yarışı sonuçlarının öğrenilmesi gibi

⁸ Aynı.

basit puan değerlemesi düzeyinde tutmaktadır. BDS'nin notların gizliliği ilkesiyle desteklenmesine ihtiyaç vardır. Notlar kişiye zgi kişiisel mülkiyettir. Özellikle başarsız ve zayıf olan öğrenciler açısından bu durum üzücü ve motivasyon kırıcı olabilmektedir. Batılı niversitelerin bir çoğu notların gizliliği prensibini getirmiştir. Notların açık alanlarda ilan edilmemesi ve hatta öğrencinin kendisinden habersiz ailesine dahi bildirilmemesi gibi esaslar belirlenmiştir.

BDS ve Devam Durumu

Yönetmeliğe göre öğrencilerin %70 oranında derslere devam mecburiyeti bulunmaktadır. Ancak sınıfların kalabalık olması nedeniyle devam yoklamaları düzenli olarak yapılamamakta ve ğrencilerinin başarılarının değerlendirilmesinde bir faktör olarak ele alınmamaktadır. Bir dersten başarılı olabilmek için öğrencinin belirlenen oranda devamı zorunlu olmakla birlikte başarının tespitinde, devam dışındaki değerleme faktörleri üzerinde yoğunlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Kimlik Bilgilerine Ulaşma

Bağıl değerleme sistemlerinden beklenen, öğrencilerin aldıkları puanları sadece standart puanlara ve harflere dönüştüren otomatik bir mekanizmadan ibaret olmamasıdır. Böyle bir sistem, geliştirilecek özel yazılımlar aracılığıyla öğrenciye ait kişiisel bilgilere ulaşma imkanı da sağlamalıdır. Öğretim yelerinin öğrencileri tanımak için çok fazla zamanları olmamaktadır. Ancak kayıt sırasında veya daha sonra bilgisayara yüklenecek bilgilerle öğrencilerin daha yakından tanınması mümkün olabilir. Öğrencilere puan verme biraz da onların tanınmasıyla ilgilidir.

Sınıf Dereceleri ve Bağıl Değerleme Sistemi

Bağıl değerleme sisteminin bir yararı, sınıf derecelerinin nisbeten objektif bir şekilde belirlenmesine imkan sağlamasıdır. Ancak yüksek puanla üniversiteyi kazanan ingilizce programının sınıf birincisi ile ikinci ğretim sınıf birincisi aynı düzeyde mi değerlendirilecektir. Belki programlara göre sınıf derecelerini belirlemek için farklı standartlar belirlemek daha uygundur. Tüm derslerden sınıf ortalamaları düşük olan şubelerle, yüksek olan

şubelerin karşılaştırılmasında katsayı gibi farklı ölçütlerin uygulanması daha doğru olacaktır.

Buraya kadar olan bölümde sistemin özellikleri, olumlu ve olumsuz yönleriyle sistemin geliştirilmesine ilişkin bazı öneriler üzerinde durulmuştur. Aşağıdaki bölümde İÜ İşletme Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmanın yöntemsel ve bulguları üzerinde durulacaktır.

Araştırmanın Yöntembilimi

Araştırma esas olarak İÜ İşletme Fakültesi öğretim üyeleri ve öğrencilerin sistemle ilgili görüşlerini değerlendirmeye yönelik olduğu için bir vaka/aksiyon çalışması niteliğindedir. Araştırmada tanımlayıcı ve sonuç çıkarıcı istatistik analizler kullanılarak, mutabakat noktaları ve farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır.

Ana Kütle ve Örneklem

İÜ İşletme fakültesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında birinci ve ikinci öğretime devam eden öğrenci sayısının 3750 civarında olduğu tespit edilmiştir. Örnek kütle belirlenmesinde, güvenilirlik seviyesi 0,95 ve $\pm 3,8$ örneklem hatası çerçevesinde 565 öğrenciye ulaşılmış, anketlerden 5 tanesi iptal edilerek nihai örneklem birimi 560 olarak gerçekleşmiştir. Araştırmada 560 öğrenci çok aşamalı örnekleme yöntemine göre program, sınıf ve şube sayıları baz alınarak ve tabakalandırılarak ve her tabaka içinde tesadüfi örnekleme yöntemi uygulanarak aşağıdaki gibi dağıtılmıştır.

1. Sınıf						2. Sınıf					3. Sınıf					4. Sınıf				
A	B	C	D	F	G	A	B	C	D	F	A	B	C	D	F	A	B	C	D	F
40	20	20	20	20	20	40	20	20	20	40	40	20	20	20	40	40	20	20	20	40

İÜ İşletme fakültesinde görev yapan öğretim üyesi ve yardımcılarının sayısı 54 olarak belirlenmiştir. Öğretim üyelerinin bir bölümünün izinde bulunması nedeniyle ancak 33 öğretim üyesi ve yardımcısına anket uygulanabilmiştir. Böylece öğretim üyelerinin %61'nin görüşleri derlenmiştir.

Ölçüm Aracı ve Uygulama

Ölçüm aracı olarak, 20 sorudan oluşan bir soru listesi kullanılmıştır. Bu makalede söz konusu sorulardan özellikle önemli olan sekiz soruya ilişkin bulgular üzerinde durulmuştur. Araştırmada öğretim üyeleri ve öğrencilere aynı sorular sorulmuştur. Uygulanan ankette BDS ve bilgilenme, BDS ve öğrenme, BDS ve ders geçme, BDS ve notlar, BDS ve devam durumu, BDS ve ödevler, BDS ve not adaleti gibi konular hakkında sorular sorulmuş ve her bir soru için genelde dört şık belirlenmiştir.

Araştırma uygulaması soru formunun öğrencilere belirlenen örneklem planı çerçevesinde ve tesadüfi yöntemle sınıflarda, kantinde, salonlarda ve bu amaçla ayrılmış anket masasında doldurulması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Anket uygulanmadan önce öğrencilere anket hakkında kısa bir bilgi verilmiş ve anketör öğrencilerin yanında doldurularak geri toplanmıştır. Araştırmada anketör olarak yedi öğrenciden yararlanılmıştır. Öğretim üyelerine yapılan anketler ise büyük ölçüde yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Analiz

Araştırmada tanımlayıcı ve sonuç çıkarıcı istatistik analizlerden yararlanılmıştır. Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşleri frekans dağılım tablolarıyla verilmiş, daha sonra öğrencilerle öğretim üyelerinin görüşleri arasında fark olma durumu, bağımsız iki örneklem arasındaki uygunluğu ölçen Kolmogorov-Smirnov uygunluk testi ile analiz edilmiştir. Buna göre aşağıdaki hipotez belirlenmiştir:

$$H_0: F_1(x) = F_2(x) \quad F_1 = \text{Öğrencilerin cevapları}$$

$$H_1: F_1(x) \neq F_2(x) \quad F_2 = \text{Öğretim Üyelerinin cevapları}$$

Araştırma verileri bilgisayarda SPSS istatistik analiz programıyla test edilmiştir.

Bulgular

BDS ve Bilgilenme

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %65'inin sistem hakkında bilgi yetersizliği içinde oldukları tespit edilmiştir. Bilgilenmeme oranı ikinci

öğretim öğrencilerinde daha fazla çıkmıştır. Öğretim üyelerinin ise oldukça bilgili oldukları anlaşılmıştır.

Tablo-1 BDS Hakkında Bilgilenme

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Hiç bilgisi yok	7,5	3,0	6,5	10,0
Çok az bilgi sahibi	64,3	33,3	61,6	71,3
Yeteri kadar bilgi sahibi	27,4	48,5	30,9	18,8
Çok iyi incelemiş tam bilgili	0,7	15,2	1,0	-

BDS ve öğrenme

Bağlı değerlendirme sisteminin öğrencilerin zor dersleri öğrenmelerini ne ölçüde kolaylaştırdığını belirlemeye yönelik olarak sorulan bu soruya gelen yanıtlar, öğrencilerde “hiç bir etkisi olmadığı” şıkkında yoğunlaşmıştır (%53). Öğretim üyelerinde ise bu oran 0,20 civarındadır. Zor dersleri kolaylaştırdığını veya öğrenmeden ders geçmeyi sağladığını düşünen öğrencilerin oranı %47 civarındadır. Erkek öğrenciler önemli ölçüde kolaylaştırdığı şıkkını kız öğrencilere göre %04 oranında daha fazla işaretlemişlerdir. Öğrenciler bu soruyla ilgili olarak az çalışarak kolay ders geçmeyi sağladığını, sistemin gerçek başarı üzerinde fazla bir etkisinin olmadığını, vaktin az olması nedeniyle yeteri kadar örnek çözülmeden konuların geçildiğini belirtmişlerdir. Öğretim üyeleri zor derslerin öğrenilmeden geçildiğini düşünerek öğrencilere göre daha karamsar bir görüş sergilemişlerdir.

Tablo-2 BDS ve Öğrenme

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Öğrenmeyi önemli ölçüde kolaylaştırdı	2,7	3,3	3,0	1,9
Öğrenmeyi kısmen kolaylaştırdı	18,2	20,0	15,7	24,7
Hiç bir etkisi olmadı	52,9	20,0	53,0	52,5
Öğrenmeden geçmeyi sağladığını düşünüyor	26,2	56,7	28,3	20,9

Ders Geçme

BDS'nin ders geçme üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik olarak sorulan bu soruya öğrencilerden gelen yanıtlar, ders geçmeyi biraz ve çok kolaylaştırdığı şıkları üzerinde odaklaşmıştır (%83). Öğretim üyelerinin yanıtları ise, %93 oranındadır. Bu konuda erkek öğrencilerin "çok kolaylaştırdığı" görüşü daha yüksek çıkmıştır. Bu açıdan ikinci öğretimle birinci öğretim arasında 0,10'luk bir fark bulunmakta ve birinci öğretime devam eden öğrenciler daha iyimser düşünmektedirler.

Tablo-3 BDS ve Ders Geçme

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Hiç bir dersten başarsız olunmayacağı	8,3	6,3	8,3	8,2
Ders geçmeyi çok kolaylaştırdığı	35,9	65,6	38,5	29,1
Ders geçmeyi biraz kolaylaştırdığı	47,6	28,1	45,6	52,5
Ders geçme üzerinde etkisi olmadığı	8,3	-	7,6	10,1

BDS ve notlar

Bağıl değerlendirme sisteminin öğrencilerin aldıkları not ortalamaları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik olarak sorulan bu soruda öğrenciler %58 oranında notlarının yükseleceğini belirtmişlerdir. Yüzde sekiz civarında öğrenci ise notlarının bir miktar düşeceğini belirtmiştir. Bu konuda kız öğrenciler ihtiyatlı bir beklenti içinde iken, erkek öğrencilerin daha iyimser bir tutum içinde oldukları tespit edilmiştir. Yaklaşık %35 oranında öğrenci, sistemin notları etkilemeyeceğini belirtmiştir. Öğretim üyelerinin değerlendirmeleri ise, ders notlarının önemli ölçüde yükseleceği şeklindedir (%58).

Tablo-4 BDS ve Notlar

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Ders notlarının önemli ölçüde yükseleceğini düşünüyor	11,2	58,1	11,4	10,8
Ders notlarının bir miktar yükseleceğini düşünüyor	46,6	38,7	44,1	52,9
Ders notlarının değişmeyeceğini düşünüyor	34,4	3,2	36,2	29,9
Ders notlarının düşeceğini düşünüyor	7,8	-	8,4	6,4

BDS ve Devam Durumu

Devam durumuna ne ölçüde "daha fazla önem verildiğini" belirlemeye yönelik olarak sorulan bu soruya öğrencilerden gelen yanıtlar, %50'lik bir kitlenin "bir değişiklik olmadığı" şeklinde düşündüğünü göstermektedir. Öğretim üyelerinde ise bu oran %61'dir. Öğrencilerden %16'sı devam durumunun arttığını düşünürken, öğretim üyeleri bu görüşe %6,5 gibi bir oranla cevap vermişlerdir. Öğretim üyelerine göre devamsızlık daha fazla artmıştır.

Tablo-5 BDS ve Devam Durumu

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Devam durumu daha fazla önemsendi	16,2	6,5	13,3	23,6
Devam durumuna kısmen önem verilmeye başlandı	26,8	9,7	26,4	28,0
Devam durumu açısından hiç bir şey değişmedi	49,5	61,3	53,8	38,9
Devamsızlık daha da arttı	7,4	22,6	6,5	9,6

BDS ve Ödevler

Öğrencilerin başarılarının daha doğru bir resminin çekilebilmesi için başarının sadece yazılı sınavlarıyla değil, diğer gelişme ve performans ölçütleriyle de takip edilmesi gerekmektedir. Yeni uygulamaya alınan BDS'de bu açıdan ödevler önemli bir işlev görecektir. Henüz başlangıç aşamasında olunmasına karşın bu soruya gelen cevaplar oldukça ümit vericidir. Verilen ödevlerin öğrencilerin yetişmesine katkı sağlaması açısından öğretim üyelerinin görüşleriyle öğrencilerin görüşleri bir birine benzer özelliktedir.

Tablo-6 BDS ve Ödevler

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Daha iyi yetiştiklerini hissetme	22,6	37,5	22,7	22,3
Yetişmelerine kısmen etkisi olduğu	42,5	43,8	38,9	51,6
Yetişmelerine etkisi olmadığı	21,9	15,6	23,7	17,2
Ödevlerin gereksiz bir yük olduğu düşüncesi	13,0	3,1	14,6	8,9

Öğrencilerin ödevlerle ilgili yakınmaları başlıca aşağıdaki konularda odaklaşmaktadır. Vize notunun ortalama üzerindeki önemini azaltması, vizelere hazırlanmayı engellemesi, puan ağırlığı fazla olan derslerin ödevlerine daha fazla önem ve öncelik verilmesi, ödevlerin öğretim üyeleri açısından öğrenci değerlemede güçlü bir araç olmadığı, ödev yapma zorunluluğunun dayatma olması, ödevlerin sayısının çok olması nedeniyle takip edilmemesi, ödevin kapsamı ölçüsünde not ağırlığının da değişmesi, öğretim üyelerinin bir bölümünün ödevlere verdikleri önemin farklı olması, sadece bazı dersler için ödevin önemli olduğu, öğretim üyelerinin ödevlere verdikleri puan ağırlıklarını takip edememeleri, çok fazla ödev yapılması nedeniyle bu ödevlerden yeterince yararlanılamadığı, konuların tam öğrenilmeden ödev hazırlanmasının istenmesi, ödevlerin zaman yetersizliği nedeniyle tatmin edici olmadan hazırlanması gibi hususlardır.

Öğretim üyeleri kadar, öğrenciler de hazırladıkları ödevlerin içeriğinden pek fazla memnun değildirler. Ödev hazırlanması konusunda aynı sınıfta ders veren öğretim üyeleri arasında ödevin kapsamı, nerelerden yararlanabileceği ve öğrencinin ayıracağı zaman konusunda bazı mutabakatların sağlanmasının yararlı olacağı anlaşılmaktadır. Örneğin işletmelerde gerçekleştirilecek bir araştırma görevinin öğrencinin uzun zamanını alacağı ve daha fazla çaba harcaması gerekeceği düşünülürse bir öğrenci başka bir öğretim üyesinin ödev zamanını kullanıyor olacaktır.

BDS ve Öğrenci Başarısı

“Sistemin başarılı olan öğrencilerin aleyhine başarısız olan öğrencilerin lehine olduğunu düşünüyorum” şeklindeki bir yargıya katılma açısından, öğrenci ve öğretim üyelerinin yaklaşık %70-72’lik bir kesiminin bu görüşü paylaştıkları saptanmıştır.

Tablo-7 BDS ve Başarılı / Başarısız Öğrencilerin Konumu

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Çok doğru	24,1	42,4	23,7	25,0
Kısmen doğru	45,9	30,3	46,5	44,4
Yanlış	23,2	12,1	23,5	22,5
Fikrim yok	6,8	15,2	6,3	8,1

BDS ve Not Adaleti

Öğrenciler "Bu sistem not açısından adil mi?" sorusuna %40 oranında "hayır" şeklinde cevap vermişlerdir. Öğretim üyelerinde bu oran %51 civarındadır. Her iki grupta "evet" yanıtları birbirlerine yakın oranlarda (%12 - %14) çıkmıştır.

Tablo-8 BDS ve Not Adaleti

	Öğrenciler n=560	Ö. Üyeleri n=33	Birinci Öğrt. n=399	İkinci Öğrt. n=161
Evet	14,0	12,1	14,9	11,9
Kısmen	36,8	27,3	35,5	40,0
Hayır	40,6	51,5	40,8	40,0
Fikrim yok	8,6	9,1	8,8	8,1

Öğretim Üyeleriyle Öğrenci Görüşleri Arasındaki Uyum

Öğretim üyeleriyle öğrencilerin görüşleri arasında farklılık bulunma veya uygunluk durumu Kolmogorov-Smirnov testi ile analiz edilmiştir. H_0 hipotezi farklılık yoktur ve H_1 hipotezi, öğretim üyeleriyle öğrencilerin bu konuda farklı görüşlere sahip oldukları şeklinde belirlenmiştir. Yapılan istatistiki analiz sonuçları Tablo-9'da verilmiştir.

Tablo-9 Kolmogorov-Smirnov İstatistik Test Sonuçları

Öğrt.Üyl. / Öğrenciler	z	P		z	P
BDM ve bilgilendirme	1,98	0,00*	BDS ve devam durumu	1,45	0,03*
BDM ve öğrenme	1,62	0,01*	BDS ve ödevler	0,88	0,41
BDM ve ders geçme	1,52	0,02*	BDS ve öğrenci başarısı	1,02	0,24
BDM ve notlar	2,53	0,00*	BDS ve not adaleti	0,63	0,81

* $p < 0,05$

Yukarıdaki tabloya göre uygunluk durumu araştırılan değişkenlerle ilgili olarak aşağıdaki yorumları yapabiliriz.

Öğretim üeleriyle öğrencilerin bilgilenme açısından durumları değerlendirildiğinde, 0,05 seviyesinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($z=1,98$ $P=0,00<0,05$). Öğretim üeleri öğrencilere göre BDS hakkında daha fazla bilgi sahibidirler.

Bağıl değerlendirme sisteminin öğrencilerin zor dersleri öğrenmelerini kolaylaştırma durumu hakkında sorulan soruya gelen yanıtlar öğrencilerle öğretim üelerinin farklı görüşlere sahip olduklarını göstermektedir ($z=1,62$ $P=0,01<0,05$). Öğrenciler hiç bir etkisinin olmadığı görüşünü savunurlar iken, öğretim üeleri derslerin öğrenilmeden geçildiğini düşünmektedirler.

Bağıl değerlemenin ders geçmeyi kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı sorusuna öğretim üeleri ve öğrencilerden gelen cevaplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($z=1,52$ $P=0,02<0,05$). Öğretim üeleri öğrencilere göre, daha yüksek bir oranla ders geçmenin kolaylaştığını düşünmektedirler.

Ders notlarının BDS ile birlikte yükselme durumu açısından öğretim üeleriyle öğrencilerin görüşleri arasında yine anlamlı bir farklılıktan söz etmek mümkündür ($z=2,53$ $P=0,00<0,05$). Öğretim üeleri öğrencilerin notlarında önemli ölçüde yükselme beklemektedir.

BDS'nin belki yan etkilerinden biri olarak devam durumunun verilen ödevler nedeniyle artacağı beklenmekteydi. Bu konuda öğrenciler ve öğretim üelerinin görüşlerinin farklı olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler bu soruya daha fazla olumlu yanıt verirler iken öğretim üelerinin beklentileri veya görüşleri daha negatiftir ($z=1,45$ $P=0,03<0,05$). Öğrenciler devamın arttığını, öğretim üeleri ise devamsızlığın arttığını düşünmektedirler.

BDS sonucu öğrencilere verilen ödevlerin artmasıyla birlikte öğrencilerin daha iyi yetişmesi konusunda öğretim üeleri ve öğrenciler belirlenen sıkları benzer oranlarda işaretleyerek aralarında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuşlardır ($z=0,88$ $P=0,41>0,05$).

Sistemin başarılı olan öğrencilerin aleyhine başarısız olan öğrencilerin lehine olduğunu düşünüyorum” şeklindeki bir yargıya katılma açısından öğrenci ve öğretim üelerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($z=1,02$ $P=0,24>0,05$).

BDS'nin not adaleti açısından değerlendirilmesinde öğrencilerin görüşleriyle öğretim üyelerinin görüşleri arasında Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($z=0,63$ $P=0,81>0,05$). Öğrenciler ve öğretim üyeleri benzer oranlarda bu soruya evet ve hayır yanıtlarıyla karşılık vermişlerdir.

Değerlendirme ve Sonuçlar

Araştırma bulguları BDS hakkında öğrencilerin görüşleriyle öğretim üyelerinin görüşleri arasında fark bulunma durumu açısından değerlendirildiğinde, genel bir uyumdan veya benzer görüşlere sahip olmaktan çok farklılığın yaygın olduğunu ortaya koymuştur.

Makalede ele alınan sekiz değişkende Kolmogorov-Smirnov testiyle yapılan analiz sonuçları öğrencilerle öğretim üyelerinin beş değişkende farklı ve üç değişkende ise benzer görüşler içinde olduklarını ortaya koymaktadır. Farklı ve benzer görüş içinde olunan konular aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. *BDS hakkında bilgilenme*: Öğretim üyelerinin daha bilgili oldukları anlaşılmıştır.
2. *Zor dersleri öğrenme konusu*: Öğretim üyeleri öğrencilerin zor dersleri öğrenmeden geçtiklerini düşünmektedirler.
3. *Ders geçmeyi kolaylaştırma*: Öğretim üyeleri ders geçmeyi kolaylaştırdığını öğrencilerden daha yüksek bir oranda düşünmektedirler.
4. *Notların yükselmesi durumu*: Öğretim üyeleri ders notlarının önemli ölçüde yükseleceğini düşünürken, öğrenciler önemli bir değişiklik olmayacağını düşünmektedirler.
5. *Devam durumu açısından*: Öğrenciler devamın, öğretim üyeleri ise devamsızlığın arttığını daha yüksek oranlarda belirlemişlerdir.
6. *Verilen ödevler*: Ödevlerin BDS'nin başarılı ve başarısız öğrenciler üzerindeki etkisi, ile not adaleti açısından öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında önemli bir farklılık görülmemiştir.

Araştırma sonuçlarından edinilen genel izlenim, BDS'nin istenen sonucu vermesinin sınıf büyüklüklerine bağlı olduğu yönündedir. Öğretim üyesinin öğrencilerini tanıyamadığı ve kendileriyle yakından ilgilenemediği

sınıf büyüklüklerinde eğitim değil, kitlesel öğretim gerçekleşmektedir. Bağlı değerlendirme sistemi, çevresel eğitim-öğretim faktörleriyle birlikte ele alınıp değerlendirilmelidir.

Yararlanılan Kaynaklar

- Comments on Grading (? 2000). [çevrimiçi]. <<http://sprott.physics.wisc.edu/grading.htm>> [18.10.2000].
- İstanbul Üniversitesi (2000). *Bağlı Değerleme Sistemi Hakkında Açıklayıcı Bilgiler*. İstanbul 2000, 2-15.
- Jacknis, Mike (1999). Grades an Imperfect Measure of Academic Performance. [çevrimiçi]. <<http://www-tech.mit.edu/V115/N3/grades.031.htm>>, [25.10.2000].
- Marita Moll (1998). A Brief History of Grading. [çevrimiçi]. <<http://www.bctf.bc.ca/ezine/archive/1998-11/support/Grading.html>> [2.1.2001].
- Mary Harrsch (1999). [çevrimiçi] (mharrsch@oregon.uoregon.edu) Mon, 15 Mar 1999. 11:23:11 - 0800. [25.10.2000].
- Shawn Frazier (1998). Instructors who Grade on Curve Unfair to Students. Arizona Daily Wildcat. February 13, 1998. [çevrimiçi]. <http://wildcat.arizona.edu/papers/91/96/05_3_m.html> [18.10.2000].